

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra HAANDBOG I VERDENSHISTORIEN. Nyaarstiden

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter", i Grundtvig, N. F. S.: *N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter*, Gyldendalske Boghandel, 1904-1909, s. 602.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-grundtvig07val-shoot-idm140245216271680/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: N. F. S. Grundtvigs udvalgte Skrifter

Det Sættende Aarhundrede

Frankrig var paa denne Tid, for menneskelige Øine, aldeles opløst, og syntes at skulle deles som et Bytte mellem Henrik af Navarra, Guisernerne, de »Sexten« Rodemestere i Paris, Hertugen af Savoien og Philip den Anden af Spanien; men det »dødelige Saar« blev dog lægt, saa al Verden forundrede sig og efterlignede Paris, og skjøndt det Sidste var meget ilde, var Forundringen dog velgrundet, og Frankrigs Redning virkelig en Lykke for Europa. Da det nu egentlig var Paris, der gjorde Tilstanden fortvivlet, og Henrik den Fjerde, der skulde løse den indviklede Knude, maae vi kaste et Blik paa dem Begge.

Paris, der kun altfor godt har svaret til sit oprindelige Navn »Skarnsbyen« (*Lutetia*), havde ligesaa Kapetingernes Thronbestigelse med Grev Hugo af Paris (987) været Frankrigs Hoved-Stad og Konge-Sæde, og allerede i det Fjortende Aarhundrede, efter Slaget ved Poitiers, begyndte Pariser-Pøbelen at spille den ligesaa blodige som glimrende Rolle, der i det Attende paa en Maade har gjort den uddødelig*). Og saa i det Femtende Aarhundrede, under Carl den Vanvittige, havde de Parisiske Slagtere havt en lille Lystighed, i venskabelig Forbindelse med Universitetet og Hertugen af Burgund**), men det var dog kun Lidt imod hvad det Sættende bragde under Carl den Rødmussede og Henrik den Væmmelige. Paris var nu en Stad med 300000 Indbyggere og fra Ludvig den Ellevtes Dage hele Rigets Brændpunkt; Universitetet, som engang havde været nær ved, i Pavens Sted, at foreskrive Christenheden Love, gjaldt endnu i Frankrig for mageløst, og Parlamentet for Verdens Høieste-Ret, saa med Paris maatte Thronen staae og falde. Pøbelen, som Hoffet selv i Bartholomæus-Natten havde lært at rase, med Lyst at vade i Blod og forhaane falden Storhed, var strax til Tjeneste, da Hertug Henrik af Guise gjorde Oprør, de spærrede Gaderne for Kongens Næse (*les barricades*) og afvæbnede hans Schweitzer-Tropper (1588), saa han maatte redde sig med Flugten, og da han derpaa sjæl Livet af Hertug Henrik, erklærede baade Høiskolen (Sorbonnen) og Parlamentet ham for afsat, medens Jesuitiske Pøbelalere opflammede til Blodbad og Kongemord***).

Saaledes stod Sagerne, da den sidste Valser faldt i St.

*) Middelalderens Historie S. 606—8. [Her S. 314—15.]

**) Samme St. S. 618, [Her S. 310.]

***) Sismondi XX. S. 130—35, 318, 323—58, 474—81.